

Το εισοδηματικό προφίλ του Έλληνα συνταξιούχου

Είναι αλήθεια ότι τα διαθέσιμα στοιχεία των Ταμείων αλλά και τα φορολογικά στοιχεία δεν είναι ακριβή για να έχουμε μια απόλυτα καθαρή εικόνα για το εισοδηματικό προφίλ των συνταξιούχων αλλά και του επιπέδου διαβίωσής τους.

Ωστόσο τα υπάρχοντα στοιχεία δίνουν μια εικόνα που δεν απέχει από την πραγματικότητα.

Η πραγματικότητα λοιπόν σε σχέση με το επίπεδο της κύριας σύνταξης για 1.390.000 περίπου συνταξιούχους όλων των Ταμείων, πλην του ΟΓΑ και του Δημοσίου, ήταν για το 2008 η ακόλουθη:

- **Η μέση γενική κύρια σύνταξη διαμορφώθηκε στα 655 ευρώ.**
- **Η μέση κύρια σύνταξη λόγω γήρατος διαμορφώθηκε στα 752 ευρώ.**
- **Η μέση κύρια σύνταξη λόγω αναπηρίας διαμορφώθηκε στα 535 ευρώ.**

- Η μέση κύρια σύνταξη λόγω θανάτου διαμορφώθηκε στα 498 ευρώ.

Αυτό ήταν στο τέλος του 2008 το μέσο επίπεδο για 1.390.000 κύριες συντάξεις, όλων των Ταμείων πλην του Ο.Γ.Α.

Ειδικότερα σε σχέση με το επίπεδο των συντάξεων η κατάσταση απεικονίζεται στον πίνακα που ακολουθεί.

ΚΑΤΑΝΟΜΕΣ ΚΥΡΙΑΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ
(ΓΙΑ ΟΛΑ ΤΑ ΤΑΜΕΙΑ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ
ΤΟΥ ΥΠ.ΑΠ.Κ.Π. πλην ΟΓΑ)

Ποσό σύνταξης (σε ευρώ)	Ποσοστό συντάξεων (% επί του συνόλου)
Μέχρι 450 ευρώ	31,4%
Από 450,01- 600 ευρώ	29,3 %
Από 600,01- 750 ευρώ	11,7 %
Από 750,01- 900 ευρώ	7,3 %
Από 900,01- 1050ευρώ	5,5 %
Από 1050,01 και άνω	14,8 %

Τα παραπάνω στοιχεία οδηγούν στο συμπέρασμα, σε ό,τι αφορά πάντοτε τις κύριες συντάξεις, ότι:

- Τρεις στους δέκα συνταξιούχους έχουν κύρια σύνταξη κάτω από 450 ευρώ.
- Έξι στους δέκα συνταξιούχους έχουν κύρια σύνταξη μικρότερη των 600 ευρώ .
- Μόλις δεκαπέντε στους εκατό έχουν κύρια σύνταξη πάνω από 1050 ευρώ.

Για τους 850.000 περίπου συνταξιούχους του Ο.Γ.Α., η μέση σύνταξη (περιλαμβάνονται βασική, πρόσθετη και κύρια) ήταν στα 413 ευρώ περίπου.

Ας δούμε, όμως, τις συντάξεις του Ο.Γ.Α., όπως αυτές θα διαμορφωθούν μετά την ολοκλήρωση των αυξήσεων.

Ποσό σύνταξης (σε ευρώ)	Ποσοστό συντάξεων (% επί του συνόλου)
Μέχρι 400 ευρώ	59,6 %
Από 400,01- 500 ευρώ	28,3 %
Από 500,01- 600 ευρώ	9,6 %
Από 600,01- 700 ευρώ	2,1 %

Από 700,01- 800 ευρώ	0,3 %
Από 800,01 και άνω	0,1 %

Μεγάλες είναι οι αποκλίσεις που παρουσιάζονται και από Ταμείο σε Ταμείο σε σχέση με το ύψος της σύνταξης. Με βάση και το μέσο επίπεδο συντάξεων, όπως καταγράφεται στο σχετικό πίνακα, τις καλύτερες συντάξεις χορηγούν το Τ.Σ.Α.Υ. (Ταμείο Υγειονομικών), το Τ.Σ.Π.- Η.Σ.Α.Π., το Τ.Α.Π.- Ο.Τ.Ε., το Τ.Α.Π.- Ε.Τ.Β.Α., ο Ο.Α.Π.- Δ.Ε.Η. κ.λ.π. (Αξίζει να σημειωθεί ότι εκτός του ΤΣΑΥ όλα τα άλλα Ταμεία από 1/8/2008 έχουν συγχωνευθεί στο Ι.Κ.Α.).

Τις χαμηλότερες συντάξεις καταβάλλουν το πρώην Τ.Σ.Α. (Ο.Α.Ε.Ε.), το Ι.Κ.Α., το Ταμείο Εμπόρων (Ο.Α.Ε.Ε.), το Τ.Ε.Β.Ε. (Ο.Α.Ε.Ε.), το Τ.Α.Ι.Σ.Υ.Τ. κ.λ.π. δηλαδή όλα τα μεγάλα Ταμεία. Οι μεγάλες, πάντως, διαφορές που υπάρχουν μεταξύ των Ταμείων, δεν οφείλονται τόσο στον διαφορετικό τρόπο υπολογισμού των συντάξεων αλλά κυρίως στις μεγάλες

διαφορές που υπάρχουν στις συντάξιμες αποδοχές και στα χρόνια ασφάλισης.

Έτσι στα Ταμεία των ΔΕΚΟ και των Τραπεζών υπάρχει μεγαλύτερος χρόνος ασφάλισης και υψηλότερες συντάξιμες αποδοχές από αυτές που υπάρχουν στον ιδιωτικό τομέα με αποτέλεσμα να είναι μεγαλύτερες και οι συντάξεις.

Πάντως στα Ταμεία του ιδιωτικού τομέα είναι μεγάλος ο αριθμός των χαμηλοσυνταξιούχων αφού κάτω από τα 500 ευρώ είναι το 85% των συντάξεων του Τ.Σ.Α., το 42% των συντάξεων του Τ.Ε.Β.Ε., το 39% των συντάξεων του Ταμείου Εμπόρων που σήμερα αποτελούν τον Ο.Α.Ε.Ε. Στο ΙΚΑ το ποσοστό που έχει κύρια σύνταξη κάτω των 500 ευρώ είναι 48%.

Πάνω από 1000 ευρώ από την άλλη πλευρά θα βρούμε μόλις το 12% των συντάξεων του Ι.Κ.Α., το 14% των συντάξεων του Τ.Ε.Β.Ε. και το 9% των συντάξεων του Ταμείου Εμπόρων.

Το επίπεδο των συντάξεων βελτιώνεται σε ένα βαθμό για όσους λαμβάνουν επικουρική σύνταξη ή ΕΚΑΣ.

Επικουρικές συντάξεις χορηγούνται σε 730.000 περίπου συνταξιούχους από όλα τα ταμεία, ενώ 320.000 είναι περίπου οι δικαιούχοι του ΕΚΑΣ για τα ίδια ταμεία (δεν περιλαμβάνεται το Δημόσιο).

Με δεδομένο ότι οι δικαιούχοι επικουρικής σύνταξης στη μεγάλη τους πλειοψηφία δεν είναι παράλληλα δικαιούχοι του ΕΚΑΣ, λόγω υπέρβασης των εισοδηματικών κριτηρίων, εκτιμάται ότι ένα εκατομμύριο περίπου συνταξιούχοι όλων των Ταμείων (πλην Ο.Γ.Α.) έχουν ένα πρόσθετο εισόδημα από επικουρική σύνταξη ή ΕΚΑΣ κατά μ.ο. 250 περίπου ευρώ το μήνα.

Το συμπέρασμα, λοιπόν, στο οποίο μπορούμε να καταλήξουμε είναι ότι στο σύνολο των συνταξιούχων όλων των Ταμείων (μαζί με τον Ο.Γ.Α.) που ανέρχονται σε 2.250.000 περίπου, το 1.550.000 συνταξιούχοι έχουν εισόδημα από συντάξεις και ΕΚΑΣ μικρότερο των 750 ευρώ το μήνα (ποσοστό 69% περίπου).

Τα στοιχεία αυτά αποκτούν ιδιαίτερη σημασία όταν τα 2/3 περίπου των συνταξιούχων της χώρας μας, όπως προκύπτει από τα φορολογικά τους στοιχεία αλλά και

έρευνα της METRON ANALYSIS, έχουν ως μοναδικό ή σχεδόν μοναδικό τους εισόδημα τη σύνταξή τους.

Σύμφωνα με την ίδια έρευνα για το 85% περίπου των συνταξιούχων που ζουν στην περιοχή των Αθηνών η σύνταξη αποτελεί το κυριότερο εισόδημά τους, ενώ μόλις για το 15% η σύνταξη αποτελεί δευτερεύουσα πηγή εισοδήματος.

Αυτή η πραγματικότητα είναι γεγονός ότι υποχρεώνει πολλούς από τους συνταξιούχους στην αναζήτηση εργασίας προκειμένου να συμπληρώσουν το εισόδημά τους.

Η συνέχιση της εργασίας για ένα συνταξιούχο στη χώρα μας έχει όμως συνέπειες και αυτές είναι η μείωση, σε πολλές περιπτώσεις, της σύνταξής του και οι υψηλές εισφορές που καλείται να πληρώσει. Παράλληλα το φορολογικό μας σύστημα έχει χαρακτηριστικά που οδηγούν σε υψηλή φορολόγηση του εισοδήματος.

Με αυτά τα δεδομένα η δύσκολη, έτσι κι αλλιώς, ανεύρεση εργασίας για ένα συνταξιούχο οδηγεί στη μαύρη και ανασφάλιστη εργασία.

Το γεγονός αυτό έχει επιπτώσεις τόσο στην απασχόληση των νέων όσο και στα οικονομικά του ασφαλιστικού συστήματος.

Πάντως εάν θέλαμε να αναζητήσουμε ένα μοντέλο ή μια μορφή ενεργούς γήρανσης στη χώρα μας με ιδιαίτερα βέβαια χαρακτηριστικά, θα βρίσκαμε αυτή τη μορφή στον αγροτικό τομέα της οικονομίας τόσο όσον αφορά τους συνταξιούχους του ΟΓΑ αλλά και για όσους απασχολούνται στον τομέα αυτό μετά τη συνταξιοδότησή τους από άλλους, πέραν του Ο.Γ.Α. φορείς.

Συμπερασματικά, λοιπόν, θα μπορούσαμε να πούμε ότι, πέρα από τους αναφερόμενους παραπάνω, για τους λοιπούς συνταξιούχους, που είναι και η πλειοψηφία, οι προοπτικές απασχόλησης είναι ιδιαίτερα περιορισμένες, σε μια χώρα που η ανεργία των νέων παραμένει ιδιαίτερα υψηλή.

Αυτό, βέβαια, όχι επειδή οι ίδιοι δεν το επιθυμούν, αφού τα στοιχεία της έρευνας στην οποία αναφερθήκαμε δείχνουν ότι ένας στους δύο συνταξιούχους θα

επιθυμούσε να εργαστεί και ένας στους τρεις δηλώνει ότι έχει σοβαρά οικονομικά προβλήματα.

Ένα άλλο και τελευταίο συμπέρασμα στο οποίο, επίσης, θα πρέπει να καταλήξουμε είναι ότι οι πολιτικές για την ενεργό γήρανση είναι μια σαφώς πιο δύσκολη υπόθεση στις νέες συνθήκες που διαμορφώνονται, ωστόσο δεν θα πρέπει να εγκαταλειφθούν.

Πρόεδρος Π.Ο.Π.Ο.Κ.Π.

Γιώργος Κουτρουμάνης

* Ομιλία στο Συνέδριο του Κέντρου Κοινωνικών και Οικονομικών Ερευνών στο Πάντειο Πανεπιστήμιο με θέμα «Ενεργός Γήρανση και Δημογραφική Αλλαγή στην Ε.Ε.- Η Περιφερειακή Διάσταση».